

SİVİL GLOBAL PROGRAMI | SEKTÖREL DİPLOMASİ KANALLARI

ALTYAPI DİPLOMASİSİ ÇALIŞTAYI

SONUÇ RAPORU

TASAM (Türk Asya Stratejik Araştırmalar Merkezi) tarafından yüksek katılım ve yüksek başarı ile gerçekleştirilen “Global Sivil Diplomasi İnşası Zirvesi **SİVİL GLOBAL 2016**” kapsamındaki “Sektörel Diplomasi Kanalları” altında **22 Nisan 2016** tarihinde **İstanbul**’da yapılan “**Altyapı Diplomasisi Çalıştayı**”; Zirve’nin “**Potansiyelin Keşfi: Kapasite Yönetimi ve Derinleşme**” olarak belirlenen ana temasına hizmet edecek şekilde, uluslararası alanda işbirliği imkânlarının proaktif yaklaşımlarla geliştirilmesine çok yönlü faydalar ve önemli katkılar sunmak üzere oldukça verimli geçmiştir. İlgili uzmanlar, yetkililer, akademisyenler ve STK yöneticilerinin katılımı ile icra edilen Çalıştay’da öne çıkan tespit ve değerlendirmeler özetle aşağıda derlenmiştir:

1. Altyapı diplomasisi, altyapı ve inşaat alanında elde edilen deneyimlerin ve kazanımların siyasi ve diplomatik bir araç hâline getirilmesidir.
2. Bir ülkenin altyapı ve inşaat sektörlerindeki faaliyetleri diğer ülkelerle ilişkilerini geliştirmede önemli rol oynamakta, ihracat ürünleri için pazar ve önemli hammaddelerin ithalatının ucuz ve güvenli hâle gelmesine önemli katkı sağlamaktadır. Ekonomik ilişkilerin siyasi alana yayılması ise ulusal çıkarların korunmasına ve geliştirilmesine ciddi katkı anlamına gelmektedir.
3. İçinde yaşadığımız çağda diplomasi kavramı da biraz belirsizleşmektedir. Telekomünikasyon alanındaki değişimler bu kavramın içeriğini değiştirmekte, başkalaştırmaktadır. Her alanda olduğu gibi diplomasi özelleştirilmesi şeklinde niteleyebileceğimiz kamu diplomasisi ve sivil toplumun konuya dâhil olması, tanımı farklılaştırmaktadır. Devlet dışı varlıklar da bu kavrama son dönemde yeni anlamlar yüklemektedir. Yine kaygan bir uluslararası ilişkiler zemininin varlığı, klasik anlamda devletlerarası savaştan iç çatışmalara yönelen dünya konjonktürü de diplomasi kavramının anlamını başkalaştırmaktadır.
4. Türk ekonomisine yurtiçi pazarda önemli katkılar sunan inşaat ve altyapı sektörü son yıllarda uluslararası pazarlarda gösterdiği faaliyetlerle dikkat çekmektedir. Dünyanın en büyük müteahhitlik firmaları arasına girmeyi başaran Türkiyeli müteahhitler, dünya çapında projelere imza atmaktadır.

5. Türkiye'nin uluslararası pazarda güçlü olduğu alanlardan biri altyapı ve müteahhitlik hizmetleridir. Güney Asya ve Latin Amerika ülkeleri başta olmak üzere gelişmekte olan ülkelerde yürütülen şehirleşme faaliyetleri yanında, Batılı ülkelerdeki kentsel dönüşüm ihtiyacı; Türkiye için, deneyimli olduğu bu alanda ciddi fırsatlar sunmaktadır. Ne var ki, bu yönde yürütülecek faaliyetlere dönük ulusal stratejiler ve planlar geliştirilmesi ve uygulama alanında koordinasyon sağlanması, başarı için hayati önem arz etmektedir.
6. Türkiyeli müteahhitler ve inşaat ya da altyapı ile ilgili TOKİ, KİPTAŞ gibi kurumlarca yurt dışında yürütülen faaliyetler Türkiye'nin tanınırlığını ve marka değerini artırmaktadır. Bunun diğer ekonomik ve siyasi alanlarda olumlu yansımaları beklenmelidir. Dış ticaret açığının kapatılması; sadece inşaat sektöründe değil, Türk imalat sanayisinin tüm diğer alanlarında ürünlerin tanıtımını kolaylaştırarak, katkı sağlayacaktır.
7. Türkiye ile iş yapmak isteyen yabancı girişimciler kendi resmî ve gayıresmî kurumlarını Türkiye ile iyi ilişkiler kurmaya ve mevcut ilişkileri geliştirmeye zorlayacaktır. Dolayısıyla, Türkiye'nin uluslararası alanda elinin en güçlü olduğu alanlardan birinde, ülkenin gösterdiği tüm faaliyetlerin altyapı diplomasisi yaklaşımı ile koordine edilmesi zorunlu hâle gelmiştir.
8. İnşaat ve altyapı sektöründeki ABD, Çin ve Almanya gibi diğer ülkeler ile karşılaştırıldığında Türkiye için en önemli sorun, altyapı çalışmaları için finansal kaynak bulma güçlüğüdür. Çünkü ülke finansal kaynak derinliğine sahip değildir. Bu nedenle altyapı diplomasisi Dünya Bankası, İslam Kalkınma Bankası, Afrika Kalkınma bankası gibi finansal aktörlerle işbirliğini geliştirme yönünde stratejiler ve uygulama modelleri geliştirmek durumundadır. İkili ticaret anlaşmalarına altyapı faaliyetleri ile ilgili maddelerin konması, firmaların uluslararası ihalelerdeki rekabet gücünün artırılması, yerel şirketlerle ilişkilerin geliştirilmesi, diğer sektörlerde faaliyet gösteren Türkiye merkezli çok uluslu firmaların birikiminden ve potansiyelinden istifade edilmesi, altyapı diplomasisinin öncelikle gözetilmesi gereken hareket noktaları olmalıdır.
9. "Endüstri 4,0" siber fiziksel süreçlerden oluşmakta; uzaktan kumandalar ve robotlarla kontrol edilmektedir. Bu da demektir ki, iletişim hatları yoksa "Endüstri 4,0" da yoktur. Türkiye'de küçük siber saldırılarda bile altyapı çökebilmektedir. Bunun en büyük sebebi altyapı eksikliğidir. Bunun nedeni de Türkiye'de rekabet eksikliği ve tekel piyasasından dolayı teknoloji uzmanlığının geride olmasıdır.

10. Türkiye siber altyapı meselesinde dünyayı geriden takip etmiştir. Bölge'deki iletişim kavşağı yahut dağıtıcısı olma şansı kaybedilmiştir. Bu mesele, altyapı kurmanın ne kadar öncelikli olduğunu göstermektedir. Altyapının zayıf olması güvenliğin zayıf olduğunun göstergesidir.
11. GAP projesi sayesinde, Güneydoğu Anadolu bölgesinde tarım verimini büyük ölçüde artırmış ve stratejik ürünlerin yetiştirilmesine önem verilmiştir. Birçok bölgeye su getirilmiştir. Bu durum, sulama imkanı olan bölgeler ile olmayan bölgeler arasında bir gelir adaletsizliğini ortaya çıkartmıştır. Ancak Proje, Bölge'nin yüksek oranda kalkınmasını sağlamıştır.
12. Örneğin, Siirt'te organik balmılık, Siirt fıstığı, Kilis keçisi ve keçi sütü de GAP tarafından desteklenmiştir. Tapulaştırma ile kamulaştırma bedelleri ortadan kaldırılmıştır. Proje'de öncelik olan sulama meselesine ağırlık verilmesiyle de arazi verimliliği artmıştır. Zeytincilik yaygınlaşmıştır. Özellikle Kilis, Hatay ve Antep'te önemli oranda zeytincilik yapılmaktadır.
13. Güneydoğu Anadolu bölgesinde ulaşım vasıtaları da gelişmiştir. Bölge'de 8 tane havalimanı bulunmaktadır. Bunlar bir otobanla Anadolu'ya bağlanmaktadır.
14. Güneydoğu Anadolu bölgesinde eğitime katılım yükselmiştir. Üniversitelerin altyapıları umut vericidir. Okul öncesi eğitim % 46'lara varmıştır.
15. PTT halen Türkiye'nin önemli devlet kurumlarından birisi olarak varlığını sürdürmektedir. Doğu'daki sorunların çoğunun üstesinden gelinmiştir. PTT, "inşaat işinde" olmasa da inşaat yatırımları mevcuttur.
16. İletişim ve ulaşım altyapısının geliştirilmesi, Türkiye'nin güvenliği ve geleceği konusunda kritik bir konumdadır. Bu konuda dünyaya ayak uydurma noktasında var olan sıkıntılar giderilmelidir. Türkiye'de bu alanda çalışan kurum ve şirketlerin emin ellere verilmesi ve rekabetin artırılması gerekmektedir.
17. Çok boyutlu olarak iç ve dış altyapı inşasında etkili olmak için var olan envanter yeniden düzenlenmelidir. "Müteahhitlik Hizmetlerinde Dünya İkinciliği" tezimiz oldukça görecelidir. Birincil işler ve kârlılıkta ilk yirmilerde olunması bunu teyit etmektedir. Dünya çapında iddialı olunan bu alandaki kapasitenin "altyapı diplomasisi" konsepti ile yeniden yorumlanması ve reorganizasyonu seçenek değil zorunluluktur.

22 Nisan 2016, İstanbul

